

АВГУСТ, МЕСЕЦ Х. Л. БОРХЕСА

Доласком августа, месеца Борхесовог рођења 1899, у Аргентини се, по обичају, објављују нова издања његових књига, збирке критичких есеја о његовом делу и биографије које наводно откривају мало познате аспекте из његовог живота. Поред тога, у оквиру борхесијанског календара, приређују се јавни и виртуелни фестивали са преносом преко Јутјуба, на којима ове године учествују престижни критичари и писци, као што су Марија Кодама, Алберто Мангел, Лаура Росато, Херман Алварез и други. „Још једном желимо да истакнемо циљ на којем радимо од првог фестивала, а то је да нове читаоце привучемо Борхесовом делу”, каже један од организатора. А то се постиже, надају се, скидањем ореола озбиљности и уштогљености, непосредним разговорима са познаваоцима пишчевог живота и дела, тако да се публици приближи сазнање да је Борхес писац који истражује теме, жанрове и књижевне ресурсе са хумором и великом маштом, упућујући нас другим ауторима са намером да се наше читалачке стазе у врту књижевности рачвају и умножавају кроз друге књиге. „Борхес је као лупа која нас тера да видимо шта је испод, отварајући нам другачије стварности”, истиче други организатор. Стога ће се, осим о књижевности, ове године разговарати и о додирима Борхесовог стваралаштва са музиком, филмом, психоанализом и физиком.

Културни центар Борхес организује конференцију „Конфабулације – писања у множини и колективна читања”, коју ће водити Марија Кодама. „Борхесово писање, једно од најјединственијих у историји књижевности, истовремено је и писање у множини”, објашњава она. Не само због полисемије којом су обдарени његови текстови већ и зато што је оно често било резултат дијалога, сарадња и спорова. Борхесови вршњаци, љубавнице, пријатељи, па чак и непријатељи део су магме из које произилази његово дело. Дело у којем се често тематизују колективна читања, секте, тајна друштва и разне чаролија којима желе да поново прочитају или

препишу свет. На тај начин, пратиоцима ове конференције ће се приближити различити начини читања Борхесових дела.

Од гостију из иностранства, Хавијер Серкас ће говорити о својим читањима Борхеса и утицају који је имао на његово стваралаштво, шпански песник Луис Гарсија Монтеро усредсређиће се на поетске карактеристике Борхесовог дела, професорка Универзитета у Риму Клаудија Фернандез Шпајер говориће о његовом односу према *Божанственој комедији*, док ће италијански композитор Федерико Фавали повући паралеле између борхесијанских текстова и музичких дела XIX и XX века.

ПОСТПАНДЕМИЈСКИ БУМ КЊИЖАРА У БУЕНОС АЈРЕСУ

Недавно је у *Њујорк џајмс* објављен чланак дописника из Буенос Ајреса, у којем се тврди да упркос рецесији и пандемији, посао са књигама успева у аргентинској престоници захваљујући процвату малих независних књижара. Тиме је Буенос Ајрес одбранио свој међународни рекорд као град са највећим бројем књижара у односу на број становника. У тексту се наводе изјаве власника који тврде да су због ограничења наметнутих пандемијом књижаре у градским четвртима стекле компаративну предност у односу на велике ланце када им је било дозвољено да продају путем интернета и друштвених мрежа. Нове књижаре не престају да се отварају, мада се, такође, многе од њих и затварају. Но, у неколико књижара је, према анкети аргентинског листа *Ла насион*, потврђено да су се крајем 2021. вратиле на ниво продаје из 2019. (уз појашњење да то није била „добра година“). Током пандемије, влада је неколико месеци издавачима и књижарама пружала помоћ у оквиру Програма помоћи раду и производњи (*Programa de Asistencia al Trabajo y la Producción*) и преференцијалних кредита.

Издавачи и књижари истичу да локалне, комшијске књижаре нуде „промишљене препоруке“, оне су нека врста кустоса са именима независних издавача, помажући тако у одржавању издавачког посла. „Тачно је да на интернету можете пронаћи апсолутно све, али само ако знате шта тражите“, слажу се многи. „Имамо исте књиге као и сви други, али главна ствар је да не излажемо исте књиге“, каже каже власница једне књижаре. И додаје да ако неко затражи „најновији бестселер, може га добити, али то није нешто што волим да излажем“.

УКРАЈИНА ИЗБАЦУЈЕ ПОЛОВИНУ КЊИГА ИЗ БИБЛИОТЕКА

Нажалост, прича о избацивању књига из украјинских библиотека добија наставак. После оглашавања Министарства културе те земље, недавно је агенцији Интерфакс дала интервју и директорка Украјинског института за књигу Олександра Коваљ. Према њеној процени, из јавних библиотека Украјине требало би изузети више од сто милиона примерака „пропагандних књига”, под којима се сматрају и многи руски класици, што је отприлике половина библиотечког фонда. Ова институција – која би требало да брине о књизи као општем културном добру, у свим временима и свим политичким режимима – направила је методолошки план за спровођење одлуке без преседана још од ломача књига у мају 1933. у Немачкој.

У првој фази чистке, која ће трајати до краја ове године, уклањаће се „идеолошки штетна литература из совјетског времена, као и класична руска књижевност са антиукрајинским садржајем”. Из јавних библиотека првенствено ће се повлачити књиге „које појачавају царске наративе и промовишу насиље, проруску и шовинистичку политику”. Према речима директорке, писци и песници попут Александра Пушкина и Фјодора Достојевског поставили су темеље „руског говорног света” и „руског месијанизма”. „То је заиста врло штетна литература”, закључује О. Коваљ, „која може утицати на ставове људи. Вероватно ће остати само примерци у универзитетским и научним библиотекама, на увид научницима који се баве коренима зла и тоталитаризма”.

Прича о националној и идеолошкој чистоти се ту не завршава, тако да је предвиђена и друга фаза *књигомора*, са конфискацијом књига објављених у Русији после 1991.

Приредио
Предрај ШАПОЊА